

Vajda Imre tanár úr 90. születésnapjára

Egy családi tragédia következtében kerültem a cinkotai gimnáziumba és akkori bentlakásos kollégiumába, ahol egy második otthont és igazi alma matert találtam. Édesapámat 1957 elején veszítettük el. Almásfüzitőn, ahol élünk, édesanyának jelentéktelen fizetéséből hirtelen egyedül kellett eltartani négy leánygyermekét, akik közül még én voltam a legidősebb. Így kétségessé vált, hogy a Komáromban éppen megkezdett középiskolai tanulmányaimat tudom-e folytatni. Végül unokabátyám családjának támogatással sikerült a cinkotai 12 évfolyamos Leánygimnáziumba és annak kollégiumába kerülnöm. Kiváló tanárok tanítottak és *neveltek* bennünket. Közülük is az egyik legkiválóbb Vajda Imre tanár úr volt, aki nemcsak tanította, de meg is szeretette velünk a matematikát, s – ami legalább annyira fontos – igaz emberségre, szorgalomra, türelemre, és a humanista értékek tiszteletére nevelt bennünket.

Általános vélemény, hogy a matematika száraz tudomány és nem lehet igazán szeretni. Nekem azonban, a tanárain segítségével, sikerült megtalálnom benne azt, ami vonzóvá és szerethetővé teszi; nevezetesen azt, hogy letisztult logikán és következetesen alkalmazható elveken alapuló egzakt tudományról van szó. A számok világában nincs kétség: valaki vagy meg tud oldani egy feladatot vagy sem, vagy eljut a helyes eredményhez vagy sem; ebből egyértelműen kiderül, mire képes, mit tud. Nagyon sokáig magam is matematika tanár szerettem volna lenni, de az élet másként alakította sorsomat. A számokkal végül közgazdászként lett dolgom, s ott hasznosítottam a tanárain révén megszerzett tudást.

Igen, a matematika könyörtelenül tiszta logikán alapszik, hozzáértő kalauz nélkül mégsem könnyű eligazodni benne. E tantárgy esetében ezért van szükség különösen jó pedagógusokra. Már a komáromi gimnázium első osztályában is ilyen tanár próbált bevezetni a számok világába, de aztán a matematika kalandosabb tájaira már Vajda Imre tanár úr jóvoltából jutottam el.

Vajda Imrével kivételes képességű, kiváló tanárral áldott meg bennünket a sors. Óriási türelemmel igyekezett átvezetni bennünket a matematika útvesztőin. Magyarázatai révén érthetővé váltak a bonyolultabb dolgok is. Ha úgy találta, hogy valami mégsem eléggé világos számunkra, fáradhatatlan újra próbálkozott, s különböző utakon végül mindig sikerült eljutnunk a helyes eredményhez.

Azzal, ahogyan tanított, nemcsak érthetővé, de – nem gyakori eredmény ez a középiskolai diákok esetében – szerethetővé is tette a számtant, a mértani alakzatok világát és az ábrázoló geometriát. Valószínűleg még

most is mindannyian emlékszünk Pythagoras tételének „dallamára,” s talán azért sokunk emlékezetében még ma is él annak „szövege” is.

Nem állítom, hogy tanítványai között nyüzsögnének a nemzetközi hírnévre szert tett matematikusok, de mindannyian szolid tudásra tettünk szert Vajda tanár úr jóvoltából. S úgy gondolom az sem véletlen, hogy az osztálytársaim közül néhányan éppen matematika tanárok lettek. Mert mint pedagógus is példát mutatott. Megjelenésével, pontosságával, türelmével, az emberi kedvességet soha nem megtagadó szigorával, mindannyiunk tiszteletét kivívta. Nem volt szüksége soha semmilyen zord fegyelmező eszközre ahhoz, hogy óráin teljes figyelemmel és aktivitással vegyünk részt. Nem szeretném idealizálni osztályunkat, nálunk is voltak csibészségek, apró csínytevések, de a tanáraink és egymás iránti tisztelet megtagadása nélkül, s ez az ilyen tanárok pedagógusi magatartásának is köszönhető volt.

Vajda tanár úrral rendkívül jó volt a kapcsolatunk, minden osztálykirándulásunkon részt vett, annak ellenére, hogy nem volt az osztályfőnökünk. Abban az időben az ilyen kirándulásokon a „zenét” még mi adtuk (nem i-Podok útján jutott el a fülünkhöz), rengeteget énekeltünk, nótáztunk. Vajda tanát úrnak kitűnő hangja volt – és van a mai napig is – óriási „repertoárral”. A rendszeres – most már évenként tartott – osztálytalálkozásainkon most is szívesen emlékszünk vissza azokra a kirándulásoknak a hangulatára. S ezeken az osztálytalálkozókon Vajda tanár úr máig is mindig megtisztel bennünket (egészen a múlt évig az ugyancsak szeretett és tisztelt osztályfőnöknőnkkel, dr. Fenyvesi Margit tanárnővel együtt, aki azóta sajnos itt hagyott bennünket). Mindig elhozza az osztálynaplót, és névsorolvasást tart. Mindegyikünkkel kapcsolatban volt egy kis története, apró kedves megjegyzése. Időnként meglep bennünket azzal, hogy milyen dolgokra és hihetetlenül apró részletekre emlékezik. Rendkívül jó és találó jellemzésekkel kíséri mindezt.

Amikor elkezdtem írni ezeket a sorokat próbáltam olyan emléket is felidézni, ami annak idején esetleg valamilyen rossz érzést is kelthetett, hogy ne csak a tanár úr magasztalásáról szóljak, de nem találtam ilyent, s szerintem a legrosszabb jegyet kapó társaim sem tudnak efféléről beszámolni.

A matematika a lételeme volt, a tanári pályát hívatásának tekintette. S ami legalább annyira fontos, nemcsak tudást kaptunk tőle, de az értékek tiszteletére, igaz emberségre is nevelt bennünket. Sokat köszönhetünk ennek a kiváló pedagógusnak és nagyszerű embernek.

Isten éltesse kedves Vajda tanár úr 90 születésnapján.

Borsos Erzsébet
(az elmúlt 50 évben: dr. Ficsor Mihályné)